

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [עירובין י' וס"ג], (ב) כמוכח דף לג:, (ג) [כדלחא גזדרס מל:], (ד) סוף מס' זבים, (ה) וע"ע תוס' כתובות לב: ד"ה שלא.

סמל של חג החנוכה

הגהות הב"ח

(א) גמ' המראה והא מינעיל: (ב) ורב דאמר כר' יוחנן: (ג) רש"י ד"ה והא כו' אלא פריך לאוקימנא: (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' במקומו ואינו ניכר: (ה) ד"ה מניא וכו' טמא דאע"פ דהורו צעיניהו וכו' מ"מ הכבר אינה מקבלת: (ו) ד"ה לוקן וכו' פי' רש"י מקרא: (ז) בא"ד מכות מביאו לידי תשלומין כלומר אינו נריך:

סמל של חג החנוכה

ליקוטי רש"י

ש"שה לוגין חסר קורטוב שנפץ לתוכן קורטוב חלב. שאינו דומה את מראה המים. ומראיהן כמראה מים. כיון דליכא שיעורא צמיא לא פסלי דרצנן חרמי צעו שיעורא וחזומא. הב"ח הו"ך אחר המראה. דכי היכי דאולת צרישא צמר חזומא ואמרת לא פסלוהו סיפא נמי זיל צמר חזומא ואימא פסלוהו [חולין כו.]. אמר רב יוסף לא שמיצא לי הא שמעתתא. דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל וחלה רב יוסף ונעקר תלמודו וכשהיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו נוכח לאותה שמועה מתמיה ולא תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואצ"י תלמידו מוזכרו. אמר ליה אבבי את אמרת לץ. קודם חליין [נדה לט.]. ש"א השם המביאו לידי מכות ב'. המקרא המציאו לידי מלקות אינו מציאו לתשלומין מלקות מלא חענה תשלומין מכאשר זמם וכיון דשני שמות הן חייב על שניהם [כתובות לב:].

סמל של חג החנוכה

תורה אור השלם

א) לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר:

[שמות כ, יג]

ב) וְעִשְׂתֶּם לוֹ פֶּאֶשֶׁר זָמִם רָעוּשׁוֹת לֹא־חַיוּ וּבְגֶרְתְּ הָרֶעַךְ מִקֶּרְבֶּךָ: [דברים יב, יט]

סמל של חג החנוכה

הגהות וצינונים

[א] ג"א לץ [גליין]: [ב] "חיישינן (ובדפוס ריניציאה "אי אפשר") לשלשה לוגין שאובין שלא יהו במקום אחד" מהר"ם ל"ג (לגירסת

כיצד העדים

חסר קורטוב. גרסינן הכא צרישא וצסיפא: לא פסלוהו. משום דחסרו קורטוב אצל אי הוו מעיקרא שלשת לוגין שלמים ונפל לתוכן קורטוב יין ומראהן כמראה יין פסלוהו והא דתני רבי חייה הורידו את המקוה כי האי תנא סצירא ליה: לא פסלוהו. טעמא דסיפא נמי משום דחסר קורטוב הוי וגצי

יין נמי הוי מצי למיתני כי האי גוונא

צרישא וניתנינהו צחדא צצא הכי שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין או חלב צין שמראיהן כמראה מים צין שמראיהן כמראה יין לא פסלוהו אלא כי אורחא דמילתא קתני להו שהיין שהוא אדום הופך את המים ממראיהן אצל החלב אין דרכו להפוך את מראיתו: הב"ח הו"ך אחר המראה. וגצי יין אפילו דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו ורצ כותיה סצר ליה וגצי חלב אע"ג דמעיקרא חסר קורטוב הוו משלים להו חלב: והא מיבעיא בשי לָה בוי.

אהא (א) פרכין לאוקימנא לרב כרצי יוחנן בן נורי ולא כרצנן: דבעי רב פפא. רצ דאמר לעיל לא פסלוהו היכי תני מי תני חסר קורטוב צרישא ואי הוו שלמים פסלו ודלא כרצ ואיהו דאמר כר' יוחנן או דלמא רב לא תני צרישא חסר קורטוב ואמרה למילתיה דלעיל אפילו כרצנן דרצנן תרוייהו צעו שיעורא וחזומא ורצ דאמר כדצרי הכל דכולי עלמא חזומא מיהת צעינן: לרבא פשיטא ליה. דרב תני חסר קורטוב צרישא דלא צעי תנא קמא אלא שיעורא ורצ דקפיד נמי אחזומא כר' יוחנן בן נורי אמרה למילתיה: אמר רב יוסף לא שמיצא לי הא שמעתא. תלמידו של רב יהודה אני ולא שמעתי מפיו שמועה זו דאמרן לעיל צסמיה ג' לוגין מים שנפל לתוכן כו': א"ל אבבי בוי. רב יוסף חלה ושכח תלמודו^[ז] והיה אצ"י מוזכרו מה שקיצל הימנו: ואת אמרת גיהאין. כששנית משנה זו אמרת לנו עליה היא מימרא דרב יהודה אמר רב ופירשת לנו דרב לא הוה תני חסר קורטוב צרישא ואמר למילתיה לדצרי הכל: הוביל שם. צאותו מקום: לא עלתה לו טבילה. שמא כל מים שהיו צוצית עומדים יחד ושמא צא זה ראשו ורצו צמים

שאוצין וזה אחד מן הפוסלין את התרומה^[ח]: אי אפשר לשלשת לוגין בוי. לא גרסינן דהא ודאי אפשר אלא חיישינן לשמא וסיפא דמילתא מוכחא דמשום שמא הוא דאמרין לקמן טעמא משום דמוקמינן גצרא אחזקיה: תניא גמי הכי. דחיישינן ציס הגדול למשקין הנופלין צו שהם עומדים צמקומם: חבית של יין. גרסינן צצרייתא והכי גרסינן צתוספתא (דמקואות פ"ה): ובן כבד של תרומה שנפץ שם.

אחר שטבל זה ועלה: טבא. שמא היין עומד צמקומו ונטמא מחמת האדם וחזר וטימא את הככר: מצי ובן. פשיטא כיון דחיישת לשמא היין עומד צמקומו איכא למיחש שנטמא הככר: מהו דתימא. אף על גב דלגצי טבילה חיישינן לגצי ככר לא חיישינן דהא מילתא ספיקא היא אי קאי יין צדוכתיה אי לא וגצי גצרא הוא דאמרין לא עלתה לו טבילה אוקי גצרא אחזקיה והוא^[ט] טמא היה וצטבילת ספק אתה צא לטהרו אל תטהרנו מספק והכא אוקי תרומה אחזקה והיא צצוקת טהורה קיימא קמ"ל: **בתני'** ש"א השם המחייבו מלקות מחייבו תשלומין. מלקות משום לא תענה ותשלומין משום כאשר זמם: השם. המקרא: ב"ה המשלם אינו לוקה. דכתיב כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייצו ואי אתה מחייצו משום שתי רשעיות וצמסכת כתובות (דף לב:). מקשינן ונימא כל הלוקה אינו משלם וילקו כל הזוממין ולא ישלמו ומשנינן צפירוש רצתה תורה עדים זוממין לתשלומין וילף לה התם: אין לוקין אלא ארבעים. משום כאשר זמם אצל משום לא תענה לא לקי כדמפרש צגמרא: **גב'**

פרק ראשון

מכות

ד.

אמר רב יהודה אמר רב חבית מלאה מים. כך גיר' הקונטרס וקאמר לא עלתה לו טבילה משום מים שאוצין ולא נראה דהא מדשוי להו השקה כמחוצרים לטהרם מטומאה הוא הדין לענין טבילה נמי ועוד דאמרין צבילה (דף יח: ושם) מטבילין כלי על גצי מימיו לטהרו והכי סלקא ליה טבילה לגו מנא הא המים צצחוכו שאוצין ולא מייערצי וצהשקה צעלמא עדיף^[י] להו אלא ודאי נעשין מחוצרין גם לענין טבילה לכך נראה דגרסינן צמילתיה דרב יהודה צצית מלאה יין ולכך לא עלתה לו טבילה דמי הים קוו וקיימי ושמא עדיין הוא לצור ועומד צמקומו (ז) ואיסור ניכר וטובל ציין אצל נהרס צעלמא לא דודאי מתערב צמים ואז לא היה צעין ועלתה לו טבילה ומיירי ציין לצן שאינו משנה מראית המים דאי ציין אדום ניחוי אס שניה מראית המים אס לא: **תניא** גמי הכי חבית מלאה יין. וגס רש"י לא גריס הכא מים כי אס יין דאס לא כן מאי קאמר וכן ככר של תרומה שנפל לשם טמא (ה) והא [אפי"ל] צעיניהו ולא נתערצו מ"מ אינה מקבלת טומאה (וטערה) [דטהרו] צהשקה דהרי הס מחוצרין למקוה והכי תנן^[י] צבילה (דף יח:). מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרו:

לוקין ומשלמין שלא השם המביאן לידי מכות מביאן לידי תשלומין. פי' (י) מקרא דמצאן לידי מכות דהיינו מלא תענה אינו מציאן לידי תשלומין אלא מקרא ועשיתם לו כאשר זמם ומש"ה לוקה ומשלם לוקה ומשלם וקשה הא אמרי' צהשוכר את הפועלים (צ"מ דף נא. ושם) החוסס פי פרה לדוש צה לוקה ומשלם אע"ג דליכא אלא חד לאו דלא תחסוס לכך פירש ה"ר מאיר מצורגוני דה"ק שלא השם המציאן לידי מכות (י) אינו כריך להציאן לידי תשלומין דתשלומין לא צעו אזהרה דאי צעו אזהרה ודאי לא לקי דלא למלקות אתה כי אס לתשלומין כדאמרין (לקמן דף יג:). לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד אין לוקין עליו אלא לא צעו אזהרה דליכא אזהרה צצן ועין^[י] וכתיב שלם ישלם צלא אזהרה הלכך לא תענה למלקות אתה וכן צהך דלא תחסוס ע"כ דאזהרה דלא תחסוס לא אחיא אלא למלקות דתשלומין ממילא נפקא דכיון דאינו רשאי לחסוס דין הוא שישלם מה שרצויה לאכול צאותה שעה דליכא למימר דאזהרה אתה לממון ולא למלקות דאס כן לכחצ קרא צלשון עשה האכל שור צדישו ושמענא שפיר דאס לא האכיל חייצ אלא ע"כ אזהרה כי אתה למלקות אתה^[י]: צשלמא

דאזהרה דלא תחסוס לא אחיא אלא למלקות דתשלומין ממילא נפקא דכיון דאינו רשאי לחסוס דין הוא שישלם מה שרצויה לאכול צאותה שעה דליכא למימר דאזהרה אתה לממון ולא למלקות דאס כן לכחצ קרא צלשון עשה האכל שור צדישו ושמענא שפיר דאס לא האכיל חייצ אלא ע"כ אזהרה כי אתה למלקות אתה^[י]: צשלמא עומד צמקומו ונטמא מחמת האדם וחזר וטימא את הככר: מצי ובן. פשיטא כיון דחיישת לשמא היין עומד צמקומו איכא למיחש שנטמא הככר: מהו דתימא. אף על גב דלגצי טבילה חיישינן לגצי ככר לא חיישינן דהא מילתא ספיקא היא אי קאי יין צדוכתיה אי לא וגצי גצרא הוא דאמרין לא עלתה לו טבילה אוקי גצרא אחזקיה והוא^[ט] טמא היה וצטבילת ספק אתה צא לטהרו אל תטהרנו מספק והכא אוקי תרומה אחזקה והיא צצוקת טהורה קיימא קמ"ל: **בתני'** ש"א השם המחייבו מלקות מחייבו תשלומין. מלקות משום לא תענה ותשלומין משום כאשר זמם: השם. המקרא: ב"ה המשלם אינו לוקה. דכתיב כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייצו ואי אתה מחייצו משום שתי רשעיות וצמסכת כתובות (דף לב:). מקשינן ונימא כל הלוקה אינו משלם וילקו כל הזוממין ולא ישלמו ומשנינן צפירוש רצתה תורה עדים זוממין לתשלומין וילף לה התם: אין לוקין אלא ארבעים. משום כאשר זמם אצל משום לא תענה לא לקי כדמפרש צגמרא: **גב'** מוציא

מאיר. פי' לוקין שעברו על לא תענה ומשלמין מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם. וחכ"א **כל המשלם אינו לוקה**. חשבך שלמה על ר"ח א) וכן פי' כל המפרשים דמתני' ועי' תוס' רע"ק שם ועי' צמוס' ש"ץ כאן: (ב) נראה שזין צעיו צזה דאין הולכין אחר המראה רק צנפל לתוכן יין דלחיא כד"ה אצל צסיפא קי"ל כח"ק דאין הולכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רענ"א: (ד) עיין צחי' הרצ"ן שכתב וכן ר"ח צע"א זו החוספתא כלא צלשנה וכו' אלא שאין זה מחזור צעיי וכו':

עין מושפט נר מצוה

כד א ב מיי' פי"ח מהל' מקואות הלכה יא סמוג עשין רמח טו"ש ע"ד סי' רח סעיף כג:

כד ג מיי' שס הל' ח [ג"ל פי"ו הל"ן] סמוג שס:

כד [ג] [שס]:

כז ד מיי' פי"ח מהל' עדות הל' א ופי"ח מהלכות סנהדרין הלכה צ טח"מ סי' לח:

כז ה מיי' פי"ח מהל' עדות הל' א סמוג עשין קי':

סמל של חג החנוכה

רבינו חננאל

[חסר קורטוב] מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה היין ונפלו למקוה לא פסלוהו. ג' לוגין חסר קורטוב ונפל לתוכן קורטוב חלב והרי מראיהן כמראה מים ונפלו למקוה לא פסלוהו ור' יוחנן בן נורי אמר הכל הולך אחר הנראה: ואקשינן איני דפשטה רב כר' יוחנן בן נורי ור' חייא כרבנן והא רב פפא מיבעיא הוה בעי לה (ואמר) והוה אמר רב ברישא דמתני' הכי תני לה ג' לוגין מים חסר קורטוב ונפל לתוכן קורטוב יין לא פסלו המקוה הא ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין פסלי המקוה ור' יוחנן בן נורי אומר הכל הולך אחר הנראה וכיון שמראיהן כמראה יין אע"פ שנפל לתוך ג' לוגין לא פסלו המקוה ורב דאמר כר' יוחנן בן נורי או דלמא רב מתניתין ג' לוגין שנפל לתוכן קורטוב יין לא פסלו המקוה תני לה ורב דאמר כר' יוחנן בן נורי יוחנן בן נורי בחלב הוא דפליג ואסיפא דקתני ג' לוגין חסר קורטוב הוא דפליג אבל ארישא מודה. ואמרין רב פפא הוא דמיבעיא ליה אבל רבא פשיטא ליה. וראינו משניות מדוקדקות שאין כתוב בהן ברישא דמתניתין חסר קורטוב (א) וקיימא לן כרב לדברי הכל (ב). קורטוב מפורש בהמוכר את הספינה (דף צ). שהוא חלק א' מח' בשמינית: רב יוסף כשחלה איצקר ליה תלמודיה ושכח ממנו לפיכך היה אומר לא שמיצא לי הא שמעתא וכן מפורש בנדרים: אמר רב חבית מליאה מים שנפל לים הגדול הטובל באותו מקום לא עלתה לו טבילה לפי שאי אפשר (ג) לגי' לוגין מים שלא יהיו במקום אחד. ותניא כותיה. ודווקא בים הגדול דקור וקיימי מיא אבל בנהרות דמשכי לא. תניא בתוספתא (ז) חבית שנשברה בים ומרא' אותו מקום כמרא' יין הטובל באותו מקום לא עלתה לו טבילה ולא עוד אפילו נפל שם ככר של תרומה טמא: מתני' מעידנו באיש פלוני שחייב לחבירו מאתים זה ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין דברי ר'

מאיר. פי' לוקין שעברו על לא תענה ומשלמין מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם. וחכ"א **כל המשלם אינו לוקה**. חשבך שלמה על ר"ח א) וכן פי' כל המפרשים דמתני' ועי' תוס' רע"ק שם ועי' צמוס' ש"ץ כאן: (ב) נראה שזין צעיו צזה דאין הולכין אחר המראה רק צנפל לתוכן יין דלחיא כד"ה אצל צסיפא קי"ל כח"ק דאין הולכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רענ"א: (ד) עיין צחי' הרצ"ן שכתב וכן ר"ח צע"א זו החוספתא כלא צלשנה וכו' אלא שאין זה מחזור צעיי וכו':

^[1] ריש מוחקים תיבת "שאובין" (בית פנחס, חות יאיר סי' קי), או "לשלשה לוגין שאובין" (חות יאיר שם, רש"ש: [ג] והוא בחזקת טמא רש"ל (גליין): [ד] צ"ל טריף (גליין) הגה זו נוספה בש"ס וילנא. ובתוס' שאנץ דהשקה בעלמא עבירי להו: [ה] גיר' רש"א (גליין): [ו] צ"ל תניא (רש"ש: [ז] צ"ל בשורר המועד (ערליץ) ובמראה כהן הגיה בשורר ובור, ולדבריו צ"ל בסמוך וכתוב שם דישלם (וכ"ה בהאזה"מ):

עין משפט‏^[ק]‏ **נר מצוה**

כח א מיי פ"ג מהל' נערה הלכה א סמג לאין כז ועשין ט: כב ב מיי פ"י מהל' קרנן פסח הל' יא: פ' ג מיי פ"ח מהלכות עדות הלכה ד:

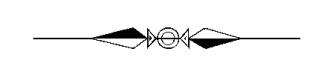

רבינו חננאל

ואמרין בשלמא לרבנן כו'. ופשוטה היא. אלא לר' מאיר דקתני לוקה ומשלם מאי טעמא. ואמרין גמר ממוציא שם רע דכתיב ביה ויסרו אותו וכתיב ביה וענשו אותו מלקות ומומין כך עדים זוממין לוקין ומשלמין. ופרכינן מה למוציא שם רע שכן קנס כדכתיב וענשו אותו. ושנינן ר' מאיר כו' עקיבא סבידא ליה דתנן (לעיל ב:) משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין ע"פ עצמן מכלל דאנינן קנס וק"ל מורה בקנס פטור. איכא דמתני לשמעתא דעולא אהא דר' יהודה רמחייב (א) המותיר מלקות אע"פ שאין בו מעשה. ואמר עולא גמר ר' יהודה המותיר קדשים ממוציא שם רע. ודחי' מה למוציא שם רע שכן לוקה ומשלם. אלא אמר ריש לקיש ר' יהודה מעדים זוממין שהוא לאו שאין בו מעשה ולוקין גמר המותיר. ופרכינן קה לעדים זוממין שכן אין צריכין התראה כו' ופשוטה היא. ואסיק' מה להצד השוה שבהן בעדים זוממין ובמוציא שם רע שכן תרייהו קנס. ודחי' ר' יהודה לא סבר להא דר' עקיבא דאמר עדים זוממין קנסא הוא. ופרכינן דרך אחר מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד חמור עדים זוממין לא צריכי התראה מוציא שם רע חייב מלקות וממון תאמר במותיר שאין בו אחר מאלו:

חשק שלמה על ר"ח

(א) טלי העטם דניתק לעשה:

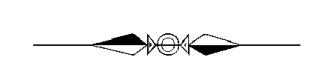
תורה אור השלם

(א) וְהָיָה אִם בֵּן הָבֹת הֶרְשַׁע וְהִפְלִי' הַשֹּׁפֵט וְהִבְהִי' לִפְנָיו בְּדִי רִשְׁעוֹ בַּמִּסְפֵּר: (דברים כה, ב)

(ב) וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר וְהִתְוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר בְּאַשׁ תִּשְׁרְפוּ: (שמות כ, י)

(ג) לֹא תִרְצֵחַ לֹא תִנָּאף לֹא תִגְנֹב לֹא תַעֲבֹד בְּרִצְדָּךְ עַד שְׁקֵר: (שמות יג, י)

(ד) וְהַנְּשָׂאִים יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד בְּדָבָר הַרְעָה הָיָה בְּתָרְבָּךְ: (דברים יט, כ)

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

הגהות וציונים

[א] רש"א יעקב (גליין) וכ"ה במהרי"ם, ועיי' ביעב"ץ: [ב] חסר כאן

הפיסקא "וחכ"א אינו סופג אלא ארבעים" (חשק שלמה, וכן בכת"י נוסף: **מיעדין אנו** בו'): [ג] "אין" ליתא בכ"י, ועיי' רש"י לקמן יד סע"ב: [ד] **לְמַלְקוֹת** ו**זוּמְמוֹן** רש"א (גליין) עיי"ש בהגהות והערות, ועיי' פנ"י: [ה] צ"ל בתוך (רש"י וכו') בעיז סד ע"א תורה ר"ע, וכתוס' ר"פ כאן): [ו] רש"א **ואין** זה (גליין) כ"ה בדפו"י, וברש"ל דפו"ר הגיה "וזה לוקה" כלפנינו: [ז] ביאור הקושיא עיי' תוס' שאנץ ותוס' ר"פ: [ח] התראה ו**לוקה ומשלם** רש"ל (גליין) ליתא ברש"ל, והמהרש"א כתב שלפי מה שהגיה הרש"ל לעיל הובא בהגוי"ז ו' צריך להגיה כן כאן: [ט] "לעיל" ט"ס, והירושלמי הוא בפ"ז דתרומות ה"א וכתובות פ"ג ה"א (יפה עינים): [י] הירושלמי **משום** כו' מהר"ם (גליין): [כ] **משום** **לֹא תַעֲבֹד** **משום** דהוי **לֹא** **שאיין** **בו** **מעשה** רש"א (גליין) תיבות "לאו שאין בו מעשה" ט"ס, בדמהרש"א איתא דק "וא"ת דלא לְקִי **משום** **לֹא תַעֲבֹד** משום כו"י ולהדיא שם דקושיית התוס' דהוי לאו שניתן

ד:

ביצד העדים

פרק ראשון

מכות

מוציא שם רע. לא מנאנתי לנתק צתולים⁽¹⁾: לֹקֵה וּמוֹשְׁלֵם. דכתיב (דברים כג) ויסרו אותו וענשו אותו ואמריו צכתובות (דף מו.) ויסרו זה מלקות וילפינן לה מקראי: **שכן קנס**. וכל קנס חידוש הוא ומחידוש לא ילפינן לממונא: **איכא דמתני דה**. להא דעולא: לְוֹמֵר **שאיין** לֹקִין עֲלֵיו. שהעשה האמור

אחריו תקנתו וכפרתו על עבירת הלאו⁽²⁾: לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה. אין טעם זה עיקר דלאו שניתק לעשה אין⁽³⁾ לוקין עליו אלא מפני מה המומתר אינו לוקה לפי שהוא לאו שאין בו מעשה: גמר מעדים זוממין מזה עדים זוממין לֹאו שאין בו מעשה ולֹקִין. עדים זוממין לוקין על דיצורס צעדי כן גרושה וכן חלוטה: עדים זוממין אין צריכיין התראה. צכתובות אמרינן טעמא צאלו נערות (דף לג.) נתרי צהו אימת כו' אצל כל שאר עונשין צצ"ד של מטה צריכיין התראה: צד חמור לֹא פריד. הוציל ומומרו של זה אינו מומרו של זה אין טעם המלקות תלוי צו: לֹאזהרה לעדים זוממין. לענשן צדין הזמה ולא ניתן לעונש מלקות אלא שלא היה לו לענשן צדין הזמה אלא א"כ הזהיר: והנשארים ישמעו ויראו ולֹא יוסיפו לעשות. הרי אזהרה צפרסת עדים זוממין כתיב: להכרוז

עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה לעדים זוממין שכן יֵאִין צריכיין התראה מוציא שם רע יוכיח⁽⁴⁾ וחזר הדין לֹא ראי זה בראי זה ולא ראי זה בראי זה הצד השוה שבהן לאו שאין בו מעשה ולוקין עליו אף כל לאו שאין בו מעשה לוקין עליו מה להצד השוה שבהן קנס הא לא קשיא רבי יהודה לֹא סבר דֵּה כרבי עקיבא אלא מה להצד השוה שבהן שכן⁽⁵⁾ יש בהן צד חמור ורבי יהודה צד חמור לא פריד⁽⁶⁾ ° ורבנן האי⁽⁷⁾ לא תענה ברעך עד שקר מאי דרשי ביה ההוא מיבעי ליה לֹאזהרה לעדים זוממין ורבי מאיר אזהרה לעדים זוממין מנא ליה אמר רבי ירמיה נפקא ליה⁽⁸⁾ מוהנשארים ישמעו ויראו ולא יוסיפו עוד ורבנן ההוא מיבעי ליה להכרוז

כרצנן דר"מ אלמא פליגי רצנן אפי' גצי קנס וי"ל דודאי צין לר"מ צין לרצנן ליכא חילוק צין ממון לקנס לענין דין לוקה ומשלם דהא מכדי רשעתו ילפינן ליה וכדי רשעתו כתיב גצי עדים זוממין הלכך לר' מאיר דסבר עדים זוממין קנסא הוא ושפיר ילפינן להו ממוציא שם רע למימרא דלוקין ומשלמין א"כ כדי רשעתו דנכתב גצי ידיהו דממעט שתי רשעיות ליכא לאוקומה צמלקות וממון ונריכי לאוקומי צמיתה ומלקות כדאיתא צפ' אלו נערות⁽⁹⁾ א"כ ודאי אמר ר"מ צכל דוכתי דלוקה ומשלם אף לגצי ממון דמהיכא תיתי למעוטי אצל רצנן דסצינרא להו דעדים זוממין ממונא הוא לכך לא ילפינן ממוציא שם רע דלוקה ומשלם והלכך דרשינן מקרא מכדי רשעתו צמספר למעוטי שתי רשעיות צמלקות וממון דאינו לוקה ומשלם מעתה יאמרו רצנן צכל מקום אף גצי קנס דאינו לוקה ומשלם מכדי רשעתו דהא משמע שפיר דאתי למעוטי כל צ' רשעיות צין ממון צין קנס⁽¹⁰⁾: **הא** לֹא קשיא ר' יהודה לֹא סבר דֵּה בר"ע. דאמר עדים זוממין קנסא הוא משמע הכא דלר"ע דאית ליה דעדים זוממין קנסא לית ליה לאו שאין צו מעשה לוקין עליו דלא מני יליף מהאי דינא וקשה דהא ר"ע אמר (לקמן דף כא:): המקיים כלאים צכרם לוקה ופירש צצרוך דהיינו שמיית אותו צצוקפ"8 שדכו כשמנאנא זרועה דהוי לאו שאין צו מעשה לכך נראה דהמקיים כלאים צכרם היינו שעשה גדר סציצ הכלאים⁽¹¹⁾: **אלא** מה להצד השוה שבהן שייש בהן צד חמור. זה אין צריך התראה וזה⁽¹²⁾ לוקה ומשלם ותימה דהא אין זה פירכא שוה⁽¹³⁾ ופירש ר"י דפריך שכן הם משונים ציותר משאר מלקיות שאין צריך התראה⁽¹⁴⁾ מה שאין כן צשאר מלקיות ועוד יש לומר שכן יש צהם צד חמור שכן לוקין על דיצורס שלא עוו אלא צמונא פיהם דהכי נמי פריך צירושלמי לעיל⁽¹⁵⁾ גצי ההיא דגמרינן ממוציא שם רע ופריך מה למוציא שם רע שכן דיצור הוא ור' יהודה (ד) סבר צד חמור לא פריך לפי דירושלמי⁽¹⁶⁾ דעדים זוממין דיצורן איתעציז מעשה⁽¹⁷⁾: **ורבנן** האי לֹא תַעֲבֹד מאי עבדי לֵיה. דהא דקאמר לעיל⁽¹⁸⁾ גצי לא תענה משום דהוי אי לאו קרא דוהנדיקו אצל צתר דגלי לן קרא דוהנדיקו דשיך ציה מלקות יש לנו לומר (ה) דלקי מלא תענה ואם תאמר דלא לילקי ° משום דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד⁽¹⁹⁾ ואין לוקין עליו⁽²⁰⁾ והכא האי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד עדות נפשות מיהו יש לומר דעדיפא משני דלגצי מלקות גופיה אינצטריך לאזהרה כדפרי"8 אצל לעיל גצי מאתים וזו קשה למה לי כדי רשעתו לומר דלא לקי תיפוק ליה דלא תענה הוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד ואין לוקין עליו וכי תימא לגצי אזהרת ממון (ו) דנפקא מינה לא חשיצ לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד זה אינו דהא אמרינן צפרק מי שהחשיך (עצמ דף קנד. ושם) דמחמיר צצבת דלא לקי משום דנפיק מלא תעשה מלאכה אתה וצהמתך וההוא הוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד צמלאכת גופו אע"ג צצמחמיר גופיה ליכא שום צד דמיתת צד"ד מכל מקום חשיצ ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת צית דין כיון דלאו ידידיה אתיא נמי למיתת צד"ד הכא נמי לא שגא וי"ל דשאני הכא דגלי קרא כדאמר רחמנא והיה אם כן הכות הרשע מכלל דלקי משום לא תענה דלא ענש אלא א"כ הזהיר אצל מ"מ קשה לעיל (ד' צ:): דפריך ותיפוק ליה מלא תענה ולמה לי והיה אם כן הכות הרשע לישני אי לאו דגלי קרא הוה אמינא דלא לקי משום דלא תענה (ו) לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד כדפרישית וי"ל דעדיפא מיניה משני ועוד יש לומר דפריך לר"מ דנפקא ליה אזהרה לעדים זוממין מולא יוסיפו לעשות⁽²¹⁾: **לֹאזהרה** לעדים זוממין. ואם תאמר לעיל גצי מעידים שחייצ מאתים וזו לימא האי טעמא לרצנן למה ליה למימר מכדי רשעתו נפקא ויש לומר דהכי קאמר לאזהרת עדים זוממין שמעידין צאיש פלוני שחייצ מלקות דלא הוי לקי מכאשר זמם אי לאו הזהיר דלא ענש עונש הגוף אלא אם כן הזהיר אצל לעיל דמיירי מכאשר זמם דממון ודאי לא צעי אזהרה: אין

מסורת הש"ס‏^[ק]‏ **עם הוספות**

[א] [לקמן יג: כחכות לו. צ"ק פג:]: [ב] [לעיל צ: ג. צ"ק ה:]. [ד] לקמן טו. פסחים פד. סנהדרין סג. שערות ג: חולין פז: דא. קמא: תמורה ד: תמורה ג: סנהדרין (ד) [צ"מ לא. זכאים כט: תמורה ג. סנהדרין סג. לקמן טו. כ:]: [ה] [קדושין ה: כא. וס"ט]. [ו] [פסחים עו. כחכות לב. סוטה כט:]: [ז] דברים כב יז. [ח] לקמן טו. [ט] לו: [י] וע"ע תוס' ב"ק עא. ד"ה והא קי"ל, [כ] [וע"ע תוס' ע"ז פד. ד"ה ר"ע אומר]. [ל] עיי' ב"ק ה. [ועיי' תוס' כחכות לב: סד"ה שכן]. [מ] ב ע"ב, [נ] לקמן יג: [ס] ע"ע תוס' שבת קנר. ד"ה בלאו וב"ק ער: ד"ה הרה.

הגהות הב"ח

(א) תד"ה גמר וכו' דלע"פ דהרי לאו שא"צ מעשה לוקין ולמה: (ב) ד"ה סבר כו' קשה לרבנן דע"כ לא: (ג) בא"ד אלו נערות. י"צ ריש דף ל"ב וע"ש צמוס': (ד) ד"ה אלא וכו' ור' יהודה דסבר צד וכו' דירושלמי גמי גיחא דעדים זוממין: (ה) ד"ה ורבנן וכו' יש לנו לומר דלילקי מלא תענה וא"ת אכתי לא לקי מלא תענה משום דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד דאין לוקין וכו' בעדות נפשות הוא מיהו י"ל דעדיפא מיניה משני וכו' לאזהרה אבל לעיל כנ"ל ומיציט כדפרי' נמתק: (ו) בא"ד ממון דנפיק מינה וכו' מי שהחשיך אמרינן דמחמיר: (ז) בא"ד תענה הוי לאו:

גליין הש"ס

גמ' מה למוציא שם רע שכן לֹקֵה וּמוֹשְׁלֵם. קשה לי דהיא גופה מילף דלוקה ומשלם אלא דליכא למילף כן דמה למש"ר שכן קנס וא"כ לפרוך בקיצור מה למש"ר שכן קנס ואי דפירכת הש"ס דלא ילפי' ממש"ר מילף ג"כ דלוקה ומשלם א"כ הוי"ל למנקט אי הכי יהא ג"כ לוקה ומשלם אצל לא צהך פירכא מה למש"ר. ולפי מירואס צמוס' כחכות דף לב צמוס' הריצב"א דרבנן דר"מ ס"ל דאף אם עדים זוממין קנסא מ"מ אינו לוקה ומשלם דס"ל דכדי רשעתו משמע גם ממון ומלקות יחא דלענין אין צו מעשה פרכינן דמה למש"ר דלוקה ומשלם משא"כ צעלמא דלמעט מכדי רשעתו. אצל למירואס קמא דמוס' שם וזה שיטת תוס' הכא צבוגיין דאי אמר' ע"י קנס ילפינן ממוציא שם רע יקשה כנ"ל שם ורבנן האי לֹא תַעֲבֹד ברעך עד שקר מאי דרשי ביה. משמע דס"ד דהש"ס דלרבנן ליכא מלקות משום לא תענה וקשה לי הא צנן גרוסה מפורש דלוקין ואצטריך צה לא תענה ואי דפירכת הש"ס דלילקי

שמונים חד משום כאשר זמם וחד משום לא תענה הוי"ל למנקט כן הקושיא דכמו דצנן גרוסה לוקין משום לא תענה לילקי הכא שמונים אצל לשון האי לא תענה צצרך עד שקר מאי דרשי ציה הוא מוקשה. תוס' ד"ה ורבנן בו' **משום** דהוי לֹאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד. משמע דקושייתם דהוי"ל לשנוי כן אלא דעדיפא מיניה משני ולא ידעמי אף יכול למכך א"כ תקשי צנן גרוסה אמאי לוקה. וגם למירואס דעדיפא מיניה משני עדיין קשה צצ"ג אמאי לוקה הא הוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צד"ד. וכן מנה דהקסו דל"ל לטעמא דכדי רשעתו למה לא הקסו ציותר דלמאי לקי צצ"ג וכ"ז י"ע:

^[1] רש"א יעקב (גליין) וכ"ה במהרי"ם, ועיי' ביעב"ץ: [ב] חסר כאן

^[2] בטה"א איתא דק "וא"ת דלא לְקִי משום לֹא תַעֲבֹד משום כו"י ולהדיא שם דקושיית התוס' דהוי לאו שניתן

